

Research Paper

Identifying the Opportunities Arising from the COVID-19 Pandemic in Sport Context: A Thematic Analysis**Akbar Jaberi^{1*}, Farzaneh Mazloomi Soveini²**

1. Assistant Professor in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran (Corresponding Author)
2. Ph.D. Candidate in Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Received: 2020/10/21**Accepted:** 2021/01/30**Abstract**

The purpose of this study was to identify the opportunities arising from the COVID-19 pandemic in sport context. This research has been a qualitative exploratory study that has been done using a thematic analysis method. The statistical population of the study included experts in the field of sports management and futurology, and according to the nature of the research, 12 experts were interviewed as a statistical sample through snowball sampling until reaching the theoretical saturation. The tool used in the research was a semi-structured interview. The thematic analysis of the data by Braun and Clarke's (2006) method led to the extraction of 76 codes, 12 sub-themes and six main themes. The findings showed that "E-learning", "Virtual Sports", "New Culture", "Social Responsibility", "Science, Technology and Innovation", and "New Entrepreneurship" are among the explored opportunities that have been introduced to the sports field due to the COVID-19 pandemic. According to the research findings, despite the challenges posed by the prevalence of COVID-19 for the field of sports, it is possible to take advantage of the existing opportunities to strengthen and develop some aspects of sports, and thus cope with some of the threats and challenges posed by Corona.

Keywords: COVID-19, Opportunities, Sports, Thematic Analysis.

-
1. Email: jaberi@uk.ac.ir
  2. Email: mazloomi97@gmail.com

Extended Abstract**Background and Purpose:**

COVID-19 pandemic has posed serious challenges in various areas around the world (3). Like many other sections of society, sports and various sports-related fields have not been spared the consequences of the COVID-19 pandemic. Sport is considered as one of the most attractive social phenomena that has been strongly affected by this virus since the beginning of the pandemic. Sport, as one of the influential institutions affected by the COVID-19 outbreak, must fulfill its mission well in facing the existing challenges and future problems. The COVID-19 crisis is still growing and there is currently no clear vision for its end, so sports organizations have to develop new approaches to compete in the new environment. In the face of existing challenges, addressing and exploiting potential opportunities arising from the coronavirus outbreak can be a key strategy for sport sectors. In addition to all the problems caused by corona in different societies, many fields have tried to adapt to the new conditions and in many cases have tried to use the new conditions as a new opportunity to create and apply new initiatives. According to this fact that limited number of studies have examined the effects of corona outbreaks on sport (4), conducting more extensive research on the challenges and opportunities arising from the corona outbreaks is needed to pave the way for appropriate responses to the current situation. To address the challenges posed by COVID-19 pandemic effectively, we should look for new opportunities to deal with threats and challenges in sport setting. Undoubtedly, focusing on opportunities can minimize the negative consequences of the COVID-19 pandemic and pave the way for the sport to recover. Given the research gap and the importance of exploring the opportunities arising from the coronavirus outbreak as well as remarkable challenges that the corona outbreak has brought to sport, the purpose of this study was to identify the opportunities arising from COVID-19 pandemic in sport context.

Materials and Methods:

This research was a qualitative exploratory study that has been done using a thematic analysis method. The statistical population of the study included experts in the field of sports management and futurology, and according to the nature of the research, 12 experts were interviewed as a statistical sample through snowball sampling until reaching the theoretical saturation. The tool used in the research

was a semi-structured interview. The interviews were conducted as a combination of audio and video interviews through social and face-to-face spaces. The interviews took between 20 and 50 minutes and the average interview time was estimated at 30 minutes. To analyze the data obtained from the interviews, the thematic analysis method was conducted based on the six-step proposed by Braun and Clarke's (2006). At the coding stage, an attempt was made to make the main research question a reference for code extraction (2). Thematic analysis of data was conducted according to the following steps: Phase one: getting familiar with data; phase two: extracting the initial code; phase three: looking for main themes; phase four: reviewing the extracted themes; phase five: definition and naming the themes; and phase six: interoperating the themes based on the main research question. In order to ensure the validity of the analysis in different stages, codes, themes and sub-themes were provided to the three interviewed experts and the necessary adjustments and changes were applied according to their comments. To ensure the reliability of the analysis, both members of the research group analyzed the data separately (1). In this way, each researcher analyzed the data separately and finally the findings of both researchers were compared with each other and the analysis process continued until an agreement was reached.

Findings:

The thematic analysis of the data by Braun and Clarke's (2006) method led to the extraction of 76 codes, 12 sub-themes, and six main themes. The findings showed that "E-learning", "Virtual Sports", "New Culture", "Social Responsibility", "Science, Technology and Innovation", and "Modern Entrepreneurship" are among the explored opportunities arisen from COVID-19 pandemic in sports context. The theme of e-learning refers to 'modern educational methods' and 'software / hardware infrastructures'. The sub-themes of virtual sports include 'professional and championship sports' as well as 'amateur and public sports'. New culture theme involves 'tendency to individual sports' and 'culture of in home games and sports'. Social responsibility is the major theme for 'voluntary activities' and 'charitable activities'. 'Scientific-research opportunities' and 'inventing modern equipment' are the sub-themes of science, innovation and technology theme. Finally, modern entrepreneurship is the major theme referring to 'modern entrepreneurship tools' and 'modern entrepreneurial environment'.

Conclusion:

According to the research findings, despite the challenges posed by COVID-19 pandemic to the field of sports, it is possible to take advantage of the existing opportunities to enrich some aspects of sports, and thus to cope with the threats and challenges created. The present study can be considered as one of the few studies that have been conducted in the field of exploring the sports opportunities in COVID-19 pandemic condition. This study and its findings highlight the sport context from different angles in the pandemic era, and while different sectors have focused on the challenges and threats of the corona pandemic, this study emphasize the opportunities provided by COVID-19 pandemic in sport contexts. Due to the fact that in times of crisis, significant opportunities are provided for scientific studies (5), the field of sports can view the COVID-19 pandemic condition as an opportunity to define and follow extensive studies to explore different aspects of the issue.

Keywords: COVID-19, Opportunities, Sports, Thematic Analysis.

References

1. Boyatzis, R. (1998). Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development. Thousand Oaks: Sage Publications.
2. Braun, V., & Clarke, V. (2013). Successful qualitative research: A practical guide for beginners. London, UK: SAGE.
3. Chakraborty, I., & Maity, P. (2020). COVID-19 outbreak: Migration, effects on society, global environment and prevention. *Science of the Total Environment*, 728, 1-7.
4. Drewes, M., Daumann, F., & Follert, F. (2020). Exploring the sports economic impact of COVID-19 on professional soccer. *Soccer & Society*, 3, 1-13.
5. Runyan, R. (2006). Small business in the face of crisis: Identifying barriers to recovery from a natural disaster. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 14(1), 12-26.

شناسایی فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در حوزه ورزش: یک تحلیل تماتیک

اکبر جابری^{۱*}، فرزانه مظلومی سویی^۲

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول)

۲. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۷/۳۰

چکیده

هدف کلی این پژوهش شناسایی فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در حوزه ورزش بود. این پژوهش یک مطالعه کیفی اکتشافی بود که با استفاده از روش تحلیل تماتیک انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان حوزه مدیریت ورزش و آینده‌پژوهی بود و با توجه به ماهیت پژوهش، با ۱۲ نفر به‌عنوان نمونه آماری، به‌صورت گلوله‌برفی تا رسیدن به مرحله اشباع نظری مصاحبه شد. ابزار استفاده‌شده در فرایند پژوهش، مصاحبه نیمه‌ساختارمند بود. تحلیل تماتیک داده‌ها با روش برون و کلارک (۲۰۰۶) به استخراج ۷۶ کد، ۱۲ تم فرعی و شش تم اصلی منجر شد. یافته‌ها نشان داد که «آموزش الکترونیک»، «ورزش مجازی»، «فرهنگ جدید»، «مسئولیت اجتماعی»، «علم، فناوری و نوآوری» و «کارآفرینی نوین» از جمله فرصت‌هایی هستند که به‌واسطه پاندمی کوید-۱۹ در فراروی حوزه ورزش قرار گرفته‌اند. با توجه به یافته‌های پژوهش، به‌رغم چالش‌هایی که شیوع کوید-۱۹ برای عرصه ورزش ایجاد کرده است، می‌توان از فرصت‌های موجود برای تقویت و توسعه برخی از جنبه‌های ورزش بهره برد و از این طریق با بخشی از تهدیدها و چالش‌های حاصل از شیوع ویروس کرونا مقابله کرد.

واژگان کلیدی: تحلیل تماتیک، کوید-۱۹، فرصت‌ها، ورزش.

1. Email: jaberi@uk.ac.ir
2. Email: mazloomi97@gmail.com

مقدمه

شیوع ناگهانی ویروس جدید کوید-۱۹ در ابتدای سال ۲۰۲۰ از کشور چین به دیگر مناطق، دنیا را در شوک فرو برد (کورتز و جانستون^۱، ۲۰۲۰، ۱۲۶). گسترش بیماری کوید-۱۹ در سرتاسر دنیا باعث تحمیل چالش‌های جدی در حوزه‌های مختلف سلامتی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی شده است (چاکرابورتی و مایتی^۲، ۲۰۲۰، ۴). پدیده پاندمی ویروس کرونا نه تنها به عنوان یک چالش بهداشتی سلامتی مردم دنیا را تهدید کرده است، بلکه بر تمام ارکان زندگی اجتماعی کشورهای مختلف دنیا نیز تأثیر گذاشته است (نیکولا^۳ و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۸۶).

همچون بسیاری دیگر از بخش‌های جامعه، ورزش و حوزه‌های مختلف مرتبط با ورزش نیز از تبعات مهلک ویروس کرونا در امان نبوده‌اند. ورزش یکی از جذاب‌ترین پدیده‌های اجتماعی محسوب می‌شود که از ابتدای شروع پاندمی به شدت تحت تأثیر این ویروس قرار گرفته است. در وضعیت کنونی با وجود شیوع گسترده ویروس کرونا، فقدان اطمینان چشمگیری در حوزه‌های مختلف مرتبط با ورزش نیز به وجود آمده است (ایوانز^۴ و همکاران، ۲۰۲۰، ۸۸). بخش ورزش در طول یک دوره زمانی کوتاه مدت دچار تغییرات دراماتیک شده است و نگرانی از سلامت عمومی باعث تعطیلی بسیاری از فعالیت‌های ورزشی شده است؛ بنابراین بحران شیوع ویروس کرونا به عنوان چالشی جدی برای بخش‌های مختلف ورزش مطرح شده است (راتن^۵، ۲۰۲۰). تأثیر کوید-۱۹ بر ورزش به گونه‌ای بوده است که بسیاری از بزرگ‌ترین رویدادهای ورزشی بین‌المللی در دنیا را به تعطیلی کشانده است. تأثیر ویروس کوید-۱۹ بر جنبه‌های مختلف ورزش همگانی و قهرمانی درخور توجه است. به تعویق افتادن رقابت‌های المپیک ۲۰۲۰ توکیو، تعویق تورنمنت فوتبال یورو ۲۰۲۰ در کنار به تعویق افتادن مسابقات فرمول یک گرند پریکس استرالیا، از جمله رویدادهای بزرگ ورزشی بین‌المللی بوده‌اند که تحت تأثیر ویروس کرونا دچار اختلال شده‌اند. مسابقات گلف، تنیس، بسکتبال، راگبی، دوچرخه سواری، بوکس، اسنوکر و اسکیت روی یخ نیز از دیگر رویدادهای ورزشی بوده‌اند که به تعطیلی کشیده شده‌اند یا به تعویق افتاده‌اند (نیکولا و همکاران، ۲۰۲۰). شیوع کوید-۱۹ باعث توقف شوکه‌کننده ورزش در دنیا شد و در اتفاقی غیرمنتظره بسیاری از لیگ‌های حرفه‌ای، رویدادهای و مسابقات ورزشی در دنیا را در

1. Cortez & Johnston
2. Chakraborty & Maity
3. Nicola
4. Evans
5. Ratten

سکوت فرو برد (باگیش، درزرنر، کیم، مارتینز و پروتکین^۱، ۲۰۲۰، ۷). تعطیلی بسیاری از فعالیت‌های ورزشی و محدودیت‌های مربوط به رقابت‌های ورزشی باعث تعطیلی اقتصاد ورزشی در کشورهای مختلف شده است. در حال حاضر بسیاری از ورزشگاه‌ها خالی شده‌اند، مراکز تناسب اندام بسته شده‌اند و رویدادهای ورزشی در مقیاس‌های متفاوت لغو شده‌اند. بدون تردید، تبعات اجتماعی و اقتصادی این تحولات بسیار گسترده است و در آینده نیز ادامه پیدا خواهد کرد (راتن^۲ الف، ۲۰۲۰). اختلال در برگزاری این رویدادها به لطمه‌ها و ضررهای جدی به بدنۀ ورزش منجر شده و ورزش را متحمل ضربه‌های سنگینی کرده است.

با توجه به تهدید جدی حاصل از شیوع کرونا، تمامی نهادها و بخش‌های مختلف اجتماعی، دولتی، کسب‌وکار و بهداشتی باید آمادگی خود را برای مقابله با چالش‌های بزرگ‌تر آماده کنند و نقش رهبری را در مواجهه با چالش‌های آینده ایفا کنند (نیکولا و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۸۷). بدون تردید، داشتن طرحی جامع برای تمام بخش‌های مختلف و فراهم کردن اکوسیستمی مؤثر برای جلوگیری از تأثیرات مخرب‌تر کوید-۱۹ بسیار ضروری است (نیکولا و همکاران، ۲۰۲۰). ورزش هم به‌عنوان یکی از نهادهای تأثیرگذار بر شیوع ویروس کرونا و تأثیرپذیر از آن باید رسالت خود را در مقابله با چالش‌های موجود و مشکلات آینده به‌خوبی ایفا کند. بحران کوید-۱۹ همچنان در حال گسترش است و در حال حاضر چشم‌انداز مشخصی برای پایان آن وجود ندارد؛ از این رو سازمان‌های ورزشی ناچار هستند راهبردهای نوینی برای رقابت در محیط جدید توسعه دهند.

در مواجهه با چالش‌های موجود، پرداختن و بهره‌برداری از فرصت‌های احتمالی حاصل از شیوع ویروس کرونا می‌تواند یک راهبرد کلیدی برای بخش‌های مختلف باشد. در کنار تمامی مشکلات ناشی از شیوع ویروس کرونا در جوامع مختلف، بسیاری از حوزه‌ها تلاش کرده‌اند که خود را با وضعیت جدید مطابقت دهند و در بسیاری از مواقع سعی شده است که از وضعیت جدید به‌عنوان فرصتی تازه برای خلق ایده‌ها و راهبردهای جدید استفاده شود. بسیاری از رسانه‌ها تأثیر کوید-۱۹ را صرفاً از جنبه‌های منفی مدنظر قرار داده‌اند و در این میان به تأثیرات مثبت این بحران بر افزایش سریع مهارت‌ها و فعالیت‌های دیجیتال توجه نداشته‌اند (پارنل، ویدوپ، بوند و ویلسون^۳، ۲۰۲۰). کوید-۱۹ دنیا را دچار تحول کرده است و سبک زندگی جدیدی را به بشر معرفی کرده است (آلون، فارل و لی^۴، ۲۰۲۰، ۵). کوید-۱۹ تأثیر چشمگیری بر سیستم آموزشی جهانی گذاشته و بر تمامی حوزه‌های تدریس، پژوهش

1. Baggish, Drezner, Kim, Martinez & Prutkin
2. Ratten
3. Parnell, Widdop, Bond & Wilson
4. Alon, Farrell & Li

و خدمات نیز تأثیر گذاشته است (راتن الف، ۲۰۲۰). کوید-۱۹ به صورت معناداری بر واحدهای آموزشی تأثیر گذاشته و به طور ویژه باعث تغییر جهت به سمت یادگیری الکترونیک شده است. این پدیده به این معناست که برنامه‌های آموزشی و سبک‌های یادگیری به سوی پلتفرم دیجیتال حرکت کرده‌اند (راتن ب، ۲۰۲۰).

برای مقابله با نگرانی‌های ناشی از کوید-۱۹، افراد برای انجام دادن فعالیت‌های روزانه خود به سمت خلاقیت‌های اجتماعی و روابط دیجیتالی روی آورده‌اند؛ به همین دلیل خدمات غیرحضوری به هنجاری تبدیل شده که تعاملات بین‌فردی را تا حدود بسیار زیادی کاهش داده است (کورتز و جانستون، ۲۰۲۰). قبل از بحران کرونا، یادگیری در خانه و کار در خانه تنها یک گزینه لاکچری محسوب می‌شد، اما با ظهور بحران کرونا مهاجرت سریع بسیاری از محیط‌های آموزشی به حوزه آنلاین و مجازی، ضرورت شد (راتن الف، ۲۰۲۰). کوید-۱۹ به افزایش سرعت توسعه در راه‌حل‌های نوآورانه برای کاهش هزینه‌های سازمان‌هایی منجر شده است که در برابر پذیرش تغییرات مقاومت می‌کردند (ماتارونا دوسانتوس^۱، ۲۰۲۰، ۱). نهادهای مختلف باید در این وضعیت به صورت نوآورانه عمل کنند تا از این طریق بتوانند از فرصت‌های منحصر به فرد در راستای تغییر وضعیت موجود بهره ببرند (راتن الف، ۲۰۲۰). شیوع ویروس کوید-۱۹ باعث شده است که بسیاری از کشورهای دنیا به فناوری‌های نوین به عنوان ابزاری برای مقابله با تبعات این ویروس روی آورند (نیکولا و همکاران، ۲۰۲۰).

حوزه ورزش نیز در برخی موارد از این تلاش‌ها بی‌نصیب نبوده و در همین مدت کوتاه به دنبال تغییر راهبرد و استفاده از برخی از فرصت‌های جدید بوده است. برخی از مطالعات محدودی که در زمینه ورزش و کرونا انجام شده‌اند، بیانگر این واقعیت در عرصه ورزش بوده‌اند. راتن (۲۰۲۰) معتقد است که شیوع کوید-۱۹ استرس و اضطراب چشمگیری را به بخش‌های مختلف جامعه تحمیل کرده است، اما این بحران می‌تواند فرصتی برای تأمل و تفکر درباره مسیرهایی باشد که در برابر آینده ورزش قرار گرفته است. در شرایط موجود تمایل به سبک‌های سنتی‌تر و قدیمی‌تر ورزش همچون پیاده‌روی و دویدن انفرادی افزایش یافته است. فعالیت‌هایی که با محوریت طبیعت و بیرون از خانه انجام می‌شوند و فعالیت‌هایی که فاصله‌های اجتماعی در آن‌ها رعایت می‌شود، بیشتر مدنظر جامعه قرار گرفته‌اند (راتن الف، ۲۰۲۰). ظهور این پدیده‌ها در مقابل تمایلات و علاقه‌مندی افراد جامعه در گذشته است؛ چراکه در گذشته افراد تمایل بیشتری به رویدادها و ورزش‌های تیمی و گروهی داشتند و بروز این

1. Mataruna-Dos-Santos

پدیده را می‌توان به‌عنوان مزایا و فرصت‌های جدیدی برای ورزش و صنعت ورزش معرفی کرد (راتن، ۲۰۲۰). ورزش‌های سبک خارج از خانه، پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری، دوره‌های تناسب اندام آنلاین و فعالیت‌های انفرادی در خانه از جمله فعالیت‌های ورزشی بودند که در دوره شیوع ویروس کرونا افزایش پیدا کرده‌اند (موتز و جرک^۱، ۲۰۲۰). در عصر کرونا جنبش داوطلبانه با ارائه فعالیت‌های داوطلب‌محور در فضای مجازی این امکان را برای افراد فراهم می‌کند که آن‌ها دسترسی مطلوب به فرصت‌های مختلف داشته باشند (لاچانس^۲، ۲۰۲۰، ۴). تمامی ورزشکاران، هواداران، مدیران و کسب‌وکارهای ورزشی نیازمند به‌کارگیری تفکر خلاقانه‌اند تا بتوانند به مقابله با نبود اطمینان ناشی از بیماری کوید-۱۹ بپردازند (راتن، ۲۰۲۰). به‌دلیل کاهش چشمگیر فعالیت‌های ورزشی به‌خاطر شیوع کرونا، افراد جامعه به انجام دادن فعالیت‌های متفاوتی متوسل شده‌اند. بسیاری از افراد جامعه فعالیت‌های ورزشی خود را به‌صورت تمرینات و فعالیت‌های تناسب اندام آنلاین دنبال می‌کنند. علاوه‌براین، به‌دلیل کاهش فعالیت‌های ورزشی، نیاز به بازنگری درباره چگونگی دنبال کردن ورزش بسیار ضروری است. این موضوع فرصت‌های جدیدی برای افراد و سازمان‌ها فراهم می‌کند که به شیوه‌های نوینی در حوزه ورزش فعالیت کنند. در نتیجه حبس شدن افراد در خانه‌ها برای جلوگیری از انتشار ویروس کرونا، انتظار می‌رود که متناسب با وضعیت موجود، خلاقیت در حوزه ورزش بسط پیدا کند (راتن، ۲۰۲۰). استفاده از تفکرات جدید در سازمان‌های ورزشی برای سرمایه‌گذاری روی نوآوری‌های فناوری به‌منظور استفاده از فرصت‌های جدید اجتناب‌ناپذیر است (لاچانس، ۲۰۲۰). امروز بیش از هر زمان دیگری مدیران ورزشی باید به شیوه‌های مقابله‌ای در برابر بیماری کوید-۱۹ توجه داشته باشند. شناسایی و استفاده از فرصت‌های جدید مدیران و متولیان ورزش را قادر می‌سازد تا با طراحی راهبردهای جدید به بازبانی سریع‌تر خود در مقابله با تحولات محیطی ناشی از شیوع ویروس کرونا اقدام کنند.

بیماری کوید-۱۹ می‌تواند روند آینده ورزش را به‌طور اساسی دچار تحول کند و از این حیث انجام دادن مطالعات و تحلیل‌های گسترده درباره آن ضروری است (پارنل و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به اینکه ارکان ورزش در تمامی جنبه‌های آموزشی، همگانی و قهرمانی تحت تأثیر شیوع ویروس کرونا بوده است، در این پژوهش تلاش شده است که ورزش به‌عنوان یک حوزه عام در نظر گرفته شود که دربرگیرنده جنبه‌های مختلف ورزش همگانی، حرفه‌ای و قهرمانی و آموزشی است و با همین رویکرد، پژوهشگر به دنبال شناسایی فرصت‌هایی است که با شیوع پاندمی کوید-۱۹ فراروی حوزه‌های متفاوت

1. Mutz & Gerke
2. Lachance

ورزش در جنبه‌های گوناگون قرار گرفته است. در این پژوهش تلاش شده است که طرح سؤال‌های مصاحبه با محوریت ورزش در تمامی سطوح و جنبه‌های ورزش صورت گیرد. انجام‌دادن پژوهش‌های گسترده‌تر در حوزه چالش‌ها و فرصت‌ها ناشی از شیوع ویروس کرونا در حال و آینده می‌تواند زمینه را برای مواجهه آگاهانه‌تر در برابر وضعیت موجود فراهم کند. تاکنون تعداد محدودی از مطالعات پژوهشی به بررسی تأثیرات شیوع ویروس کرونا بر ورزش پرداخته‌اند (درووز، دومان و فولرت^۱، ۲۰۲۰). انفعال در برابر وضعیت موجود و انتظار برای تغییر وضعیت و برگشت وضعیت حوزه‌های مختلف به حالت اولیه و طبیعی، نمی‌تواند راهبردی موفق برای آینده ورزش باشد. پرداختن به چالش‌های ناشی از بیماری کوید-۱۹ فقط در صورتی می‌تواند مؤثر باشد که به حوزه ورزش کمک کند که از فرصت‌های مختلف برای مقابله با تهدیدها و چالش‌ها بهره ببرد. بدون تردید، تمرکز بر فرصت‌ها می‌تواند تبعات منفی پاندمی کوید-۱۹ را به حداقل برساند و مسیر ورزش را برای بازیابی خود در این وضعیت فراهم کند. با توجه به این شکاف پژوهشی و اهمیت پرداختن به فرصت‌های حاصل از شیوع ویروس کرونا در میان انبوه چالش‌هایی که شیوع ویروس کرونا برای ورزش و جنبه‌های مختلف آن به همراه داشته است، این پژوهش با هدف شناسایی فرصت‌های حاصل از شیوع ویروس کرونا برای حوزه ورزش انجام شد؛ از این رو، با توجه به هدف اصلی، سؤال اصلی پژوهش این است که بر مبنای دیدگاه خبرگان حوزه مدیریت ورزشی و آینده‌پژوهی، فرصت‌های حاصل از پاندمی کرونا در حوزه‌های مختلف ورزش کدام‌اند؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کیفی بود که با استفاده از رویکرد تحلیل تماتیک و بر مبنای پارادایم تفسیری-برساختی شکل گرفت. این پژوهش از انواع پژوهش‌های کاربردی محسوب می‌شود که با هدف شناسایی فرصت‌های ناشی از بیماری کوید-۱۹ در ورزش کشور انجام شده است. تحلیل تماتیک پژوهشی از نوع کیفی است که به کشف داده‌ها و کدگذاری‌گذاری اولیه تا دستیابی به کدهای محوری، مضامین و تم‌ها حرکت می‌کند. برای تحلیل داده‌های حاصل از اجرای مصاحبه‌ها، از روش تحلیل تماتیک بر مبنای مدل شش مرحله‌ای برون و کلارک^۲ (۲۰۰۶) استفاده شد؛ براین اساس، در گام اول داده‌های خام مربوط به مصاحبه‌ها در چند مرحله خوانش و بازخوانی شدند و پژوهشگر تلاش کرد در این مرحله اشراف و آشنایی کاملی با داده‌های خام جمع‌آوری شده به دست آورد. پس از اطمینان از

1. Drewes, Daumann & Follert
2. Braun & Clarke

اشراف دقیق بر داده‌ها در این مرحله، گروه پژوهش مرحله دوم را با کدگذاری اولیه داده‌های خام آغاز کردند. در مرحله کدگذاری تلاش شد که سؤال اصلی پژوهش مرجع استخراج کدها قرار گیرد (برون و کلارک، ۲۰۰۶). جامعه آماری پژوهش، خبرگان حوزه مدیریت ورزش و آینده‌پژوهی بودند. با توجه به ماهیت پژوهش و روش تحلیل تماتیک، معیار انتخاب تعداد نمونه آماری، اشباع نظری بود. روش نمونه‌گیری از نوع روش نمونه‌گیری نظری بود؛ براین اساس، با ۱۲ نفر به‌عنوان نمونه آماری و به‌صورت گلوله‌برفی تا رسیدن به مرحله اشباع نظری مصاحبه شد. ابزار استفاده‌شده در فرایند پژوهش، مصاحبه نیمه‌ساختارمند بود. با توجه به شیوع ویروس کرونا و محدودیت‌های مربوط به آن، از انواع روش‌های حضوری و غیرحضوری برای اجرای مصاحبه‌ها استفاده شد. مصاحبه‌ها به‌صورت ترکیبی از مصاحبه‌های صوتی و تصویری از طریق فضاهای اجتماعی و حضوری انجام شد. زمان اجرای مصاحبه‌ها بین ۲۰ تا ۵۰ دقیقه طول کشید و میانگین انجام‌دادن مصاحبه‌ها ۳۰ دقیقه برآورد شد. برای تحلیل داده‌ها از رویکرد استقرایی در تحلیل تماتیک و براساس مدل تحلیل تماتیک شش مرحله‌ای برون و کلارک (۲۰۰۶) استفاده شد. براساس این روش شش مرحله‌ای، تحلیل تماتیک داده‌ها طبق مراحل زیر انجام می‌شود: فاز اول: آشنایی با داده‌های خام؛ فاز دوم: استخراج کدهای ابتدایی؛ فاز سوم: جست‌وجوی تم‌های اصلی؛ فاز چهارم: بازنگری تم‌ها؛ فاز پنجم: تعریف و نام‌گذاری تم‌ها و فاز ششم: تفسیر تم‌ها براساس سؤال اصلی پژوهش.

برای اطمینان از روایی تحلیل در مراحل مختلف، کدها، تم‌ها و تم‌های فرعی در اختیار سه نفر از خبرگان مصاحبه‌شونده قرار گرفت، متناسب با نظرهای آن‌ها تعدیل شد و تغییرهای لازم اعمال شد. برای اطمینان از پایایی تحلیل می‌باید دو نفر از گروه پژوهش به‌صورت مجزا به تحلیل داده‌ها اقدام کنند (بویاتزیس، ۱۹۹۸). در این پژوهش نیز هرکدام از پژوهشگران به‌صورت مجزا داده‌ها را تحلیل کردند و درنهایت یافته‌های هر دو پژوهشگر با یکدیگر مقایسه شد و تا زمان دستیابی به توافق فرایند تحلیل ادامه یافت.

نتایج

پس از خوانش و بازخوانی داده‌های خام اولیه مستخرج از مصاحبه‌ها، برای اشراف کامل و دقیق بر داده‌ها، کدگذاری اولیه با محوریت سؤال اصلی پژوهش به استخراج کدهای زیر (۷۹ کد) منجر شد: «آموزش آنلاین، آموزش آفلاین، آموزش از راه دور، کارگاه‌های آموزشی الکترونیک، تقویت مهارت‌های آموزش الکترونیک، توسعه مهارت‌های یادگیری الکترونیک، مشاوره آموزشی آنلاین، تجهیزشدن اماکن ورزشی به تجهیزات آموزش الکترونیک، تقویت اینترنت اشیا در اماکن ورزشی،

تجهیزشدن مراکز آموزشی، مطرح‌شدن سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای آموزشی جدید، برگزاری رویدادهای بین‌المللی مجازی، پیگیری تمرینات ورزشکاران به‌صورت مجازی، افزایش گرایش به بازی-های الکترونیک به صورت حرفه‌ای، معرفی شیوه‌های جدید در برگزاری رویدادها، شرکت در دوره‌های تناسب اندام مجازی، استفاده از رسانه‌ها برای تمرین در خانه، استفاده از برنامه‌های تلویزیونی برای فعالیت ورزشی، گرایش به پیاده‌روی، گرایش به دوچرخه‌سواری، گرایش به کوه‌نوردی، گرایش به اسکیت، ترجیح‌دادن بازی‌های انفرادی، علاقه‌مندی به یادگیری ورزش‌های جدید با ماهیت انفرادی، ورزش با خانواده، استفاده از محیط خانه برای ورزش، بازی با فرزندان، جنب‌وجوش فرزندان با بازی‌های جدید، خلاقیت در انجام‌دادن بازی‌های خانگی، احیای برخی بازی‌های قدیمی در محیط خانه، افزایش داوطلبان برای ارائه مشاوره‌های ورزشی، ظهور جنبش‌های داوطلبان مجازی، افزایش کمک‌های نقدی و غیرنقدی داوطلبانه، آموزش داوطلبانه، راه‌اندازی وبسایت با رویکرد داوطلبی، ملحق‌شدن افراد به گروه‌های داوطلبی ترویج آموزش‌های رایگان، دسترسی به منابع علمی رایگان، دسترسی آزاد به وبسایت‌ها، ارائه خدمات ورزشی رایگان، شکل‌گیری انجمن‌ها برای کمک به آسیب‌دیدگان پاندمی در ورزش، بخشش اجاره‌بهای اماکن، کاهش اجاره‌بها در اماکن، ترویج آموزش‌های رایگان، دسترسی به منابع علمی رایگان، دسترسی آزاد به وبسایت‌ها، ارائه خدمات ورزشی رایگان، شکل‌گیری انجمن‌ها برای کمک به آسیب‌دیدگان پاندمی در ورزش، بخشش اجاره‌بهای اماکن، کاهش اجاره‌بها در اماکن، یادگیری از تجربه بحران، کاوش علمی در حل چالش‌ها، پژوهش‌های مرتبط با بحران، دستاوردهای علمی و پژوهشی، برگزاری وبینارها، مناظره‌های علمی، ارتقای تکنولوژی در ورزش، خلاقیت در استفاده از اماکن، ارتقای ایمنی اماکن با تجهیزات جدید، ارتقای بهداشت اماکن با تجهیزات جدید نوآوری در تولید کالا، خلاقیت در ارائه خدمات، فروش اینترنتی، ایجاد باشگاه‌های مجازی، ظهور استارت‌آپ‌ها، تولید محتوای جدید، برنامه‌نویسی، تولید اپلیکیشن، فعالیت‌های مشاوره‌ای کارآفرینی، برنامه‌های پشتیبانی اینترنتی، بازاریابی اینترنتی، فروش اینترنتی، طراحی وب، ظهور مشتریان جدید، ظهور فرصت‌های شغلی جدید، ایجاد تقاضاهای جدید، شکل‌گیری بازار کم‌هزینه‌تر، بهبود خلاقیت در ایجاد بازار، نوآوری در ارائه خدمات به مشتریان، ظهور اشتغال خانوادگی، توسعه مشاغل خانگی، رسانه‌های اجتماعی، گردشگری مجازی».

پس از کدگذاری داده‌ها، در مرحله سوم، جست‌وجو برای استخراج تم‌های اصلی و تم‌های فرعی احتمالی آغاز شد. برون و کلارک (۲۰۰۶) معتقدند که در این مرحله تم‌ها شامل مفاهیم مهمی هستند که حول محور سؤال اصلی پژوهش قرار می‌گیرند؛ بنابراین در این مرحله کدهای بررسی شده تجزیه و تحلیل شدند و کدهایی که قرابت معنایی با یکدیگر بیشتری داشتند، در قالب یک کد اصلی (محوری)

قرار گرفتند. در این مرحله تم‌های اصلی و فرعی مفاهیمی گسترده‌ترند که دربرگیرنده مجموعه‌ای از کدها هستند. در این مرحله فراوانی کدها نمی‌تواند ملاک اصلی استخراج تم‌ها باشد؛ بلکه اهمیت کدهای استخراج‌شده در رابطه با سؤال پژوهش است که معیار استخراج یک تم اصلی یا فرعی قرار خواهد گرفت (برون و کلارک، ۲۰۰۶). تم‌ها در این مرحله شامل مفاهیم سازماندهی‌شده محوری‌اند (برون و کلارک، ۲۰۱۳). آموزش الکترونیک، ورزش مجازی، فرهنگ جدید در انجام‌دادن ورزش، مسئولیت اجتماعی در ورزش، خلق دانش جدید در ورزش و کارآفرینی نوین، در این مرحله به‌عنوان تم‌های اصلی پژوهش (شش تم اصلی) استخراج شدند.

در مرحله چهارم، بعد از چندین مرحله بازنگری و استفاده از نظر خبرگان از طبقه‌بندی و نام‌گذاری تم‌های اصلی اطمینان حاصل شد. در بازنگری‌های متعدد و دقیق در این مرحله استخراج تم‌های فرعی مربوط به هر تم اصلی در دستور کار قرار گرفت. با بررسی مجدد کدها و انطباق با تم‌های اصلی، تم‌های فرعی (۱۲ تم فرعی) حاصل از تحلیل داده‌ها استخراج شدند. در این مرحله برای هر یک از تم‌های اصلی استخراج‌شده دو تم فرعی با توجه به قرابت معنایی و مفهومی آن‌ها استخراج شد (جدول شماره یک).

در مرحله پنجم، تعریف و نامگذاری تم‌ها در قالب جدول شماره یک به‌صورت زیر انجام شد.

جدول ۱- کدها، تم‌های فرعی و تم‌های اصلی

Table 1- Codes, Sub-Themes and Main Themes

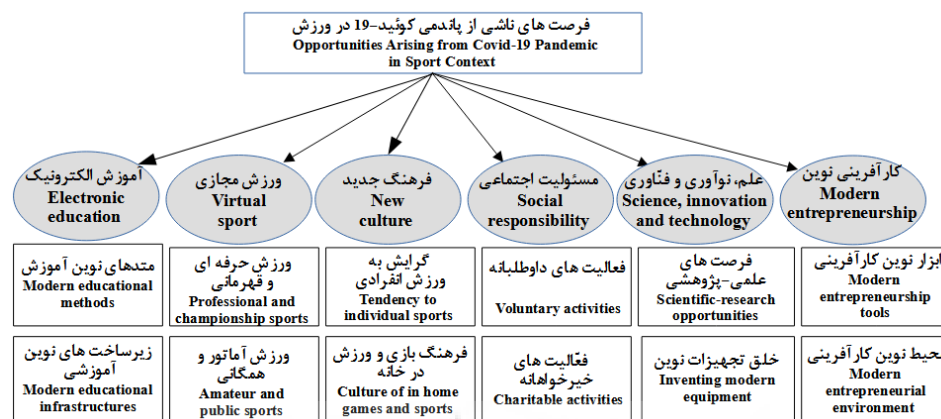
تم‌های اصلی Main Themes	تم‌های فرعی Sub-Themes	کدها Codes
آموزش الکترونیک (Electronic Education)	متدهای نوین آموزشی (Modern Educational Models) زیرساخت‌های آموزش الکترونیک (Modern Educational Infrastructures)	آموزش آنلاین، آموزش آفلاین، آموزش از راه دور، کارگاه‌های آموزشی الکترونیک، تقویت مهارت‌های آموزش الکترونیک، توسعه مهارت‌های یادگیری الکترونیک، مشاوره آموزشی آنلاین تجهیزشدن اماکن ورزشی به ابزار آموزش الکترونیک، تقویت اینترنت اشیا در اماکن ورزشی، تجهیزشدن مراکز آموزشی، مطرح‌شدن سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای آموزشی جدید
ورزش مجازی (Virtual Sport)	ورزش حرفه‌ای و قهرمانی (Professional and Championship Sport) ورزش آماتور و همگانی (Amateur and Public Sports)	برگزاری رویدادهای بین‌المللی مجازی، پیگیری تمرینات ورزشکاران به‌صورت مجازی، گرایش به بازی‌های الکترونیک به‌صورت حرفه‌ای، شیوه‌های جدید برگزاری رویدادها شرکت در دوره‌های تناسب اندام مجازی، استفاده از رسانه‌ها برای تمرین در خانه، استفاده از برنامه‌های تلویزیونی برای فعالیت ورزشی، ثبت‌نام در دوره‌های ورزشی مجازی

فرهنگ جدید (New Culture)	گرایش به ورزش‌های انفرادی (Tendency to Individual Sports) فرهنگ بازی و ورزش در خانه (Culture of in-Home Games and Sport)	گرایش به پیاده‌روی، گرایش به دوچرخه‌سواری، گرایش به کوه‌نوردی، گرایش به اسکیت، گرایش به یوگا، ترجیح دادن بازی‌های انفرادی، علاقه‌مندی به یادگیری ورزش‌های انفرادی ورزش با خانواده، استفاده از محیط خانه برای ورزش، بازی با فرزندان، جنب‌وجوش فرزندان با بازی‌های جدید، خلاقیت در انجام دادن بازی‌ها خانگی، احیای بازی‌های قدیمی در خانه
مسئولیت اجتماعی (Social Responsibility)	فعالیت‌های داوطلبانه (Voluntary Activities) فعالیت‌های خیرخواهانه (Charitable Activities)	افزایش داوطلبان برای ارائه مشاوره‌های ورزشی، ظهور جنبش‌های داوطلبان مجازی، افزایش کمک‌های نقدی و غیرنقدی داوطلبانه، آموزش داوطلبانه، راه‌اندازی وبسایت با رویکرد داوطلبی، ملحق شدن افراد به گروه‌های داوطلبی ترویج آموزش‌های رایگان، دسترسی به منابع علمی رایگان، دسترسی آزاد به وبسایت‌ها، ارائه خدمات ورزشی رایگان، شکل‌گیری انجمن‌ها برای کمک به آسیب‌دیدگان پاندمی در ورزش، بخشش اجاره‌بهای اماکن، کاهش اجاره‌بها در اماکن
علم، نوآوری و فناوری (Science, Innovation, and Technology)	فرصت‌های علمی-پژوهشی (Scientific-Research Opportunities) خلق تجهیزات نوین (Inventing Modern Equipment)	یادگیری از تجربه بحران، کاوش علمی در حل چالش‌ها، پژوهش‌های مرتبط با بحران، دستاوردهای علمی و پژوهشی، برگزاری وبینارها، مناظره‌های علمی ارتقای تکنولوژی در ورزش، خلاقیت در استفاده از اماکن، نوآوری در تولید کالا، خلاقیت در ارائه خدمات، ارتقای ایمنی اماکن با تجهیزات جدید، ارتقای بهداشت اماکن با تجهیزات جدید
کارآفرینی نوین (Modern Entrepreneurship)	ابزار نوین کارآفرینی (Modern Entrepreneurship Tools) محیط نوین کارآفرینی (Modern Entrepreneurship Environment)	فروش اینترنتی، ایجاد باشگاه‌های مجازی، ظهور استارت‌آپ‌ها، تولید محتوای جدید، برنامه‌نویسی، تولید اپلیکیشن، فعالیت‌های مشاوره‌ای کارآفرینی، برنامه‌های پشتیبانی اینترنتی، بازاریابی اینترنتی، فروش اینترنتی، طراحی وب ظهور مشتریان جدید، ظهور فرصت‌های شغلی جدید، ایجاد تقاضاهای جدید، کاهش هزینه‌ها، خلاقیت در ایجاد بازار، نوآوری در ارائه خدمات به مشتریان، ظهور اشتغال خانوادگی، توسعه مشاغل خانگی، رسانه‌های اجتماعی، گردشگری مجازی

یکی از اهداف اصلی مطالعات استقرایی، خلاصه کردن یافته‌های پژوهش در قالب یک مدل گرافیکی بر مبنای داده‌های خام است (توماس، ۲۰۰۳). یافته‌های حاصل از جدول شماره یک در قالب مدل گرافیکی تصویرسازی شده است (شکل شماره یک).

شکل ۱- مدل شماتیک فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در ورزش ایران
Figure 1- The Schematic Model of Opportunities Arising from the COVID-19 Pandemic in Iran

شکل شماره ۱ یک بیانگر مدل پژوهش بر مبنای تحلیل تماتیک داده‌هاست که شامل شش تم اصلی و ۱۲ تم فرعی، در قالب مدل فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در ورزش ایران ارائه شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش به منظور شناسایی شناسایی فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در حوزه ورزش کشور انجام گرفته است. این پژوهش را می‌توان اولین پژوهش کیفی دانست که در رابطه با فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در مقیاس‌های داخلی و بین‌المللی انجام شده است. در حال حاضر که تمرکز جامعه، رسانه‌ها و مراکز علمی بر چالش‌ها و مشکلات حاصل از پاندمی کوید-۱۹ است، انجام دادن پژوهش‌هایی که در راستای مطالعه و معرفی فرصت‌های احتمالی این پاندمی انجام شود، می‌تواند روزنه‌ای جدید برای مقابله با چالش‌ها و تهدیدهای موجود در عرصه‌های مختلف محسوب شود. عرصه ورزش از جمله بخش‌هایی است که تا حدود بسیار زیادی از شیوع کرونا متضرر شده است، اما ظهور پدیده‌های جدید در عرصه ورزش برای مقابله با چالش‌ها و سازگاری با وضعیت موجود می‌تواند به‌عنوان فرصت‌هایی کلیدی مدنظر مدیران و پژوهشگران قرار گیرد. ورزش از جنبه‌های مختلف قهرمانی، همگانی، آموزشی و غیره از تأثیرات پاندمی کوید-۱۹ مصون نیست و ورزش‌ها در تمامی سطوح و حوزه‌ها همواره متأثر از ظهور و شیوع کرونا بوده‌اند. در این میان، جنبه‌های مختلف ورزش در کنار تمامی چالش‌ها با فرصت‌هایی نیز مواجه شده‌اند که پرداختن به آن‌ها می‌تواند به بازیابی

ورزش در معنای عام خود کمک فراوان کند. در این بخش به معرفی و تفسیر تم‌های استخراج شده در تحلیل تماتیک (مرحله ششم) پرداخته خواهد شد.

آموزش الکترونیک: راتن (۲۰۲۰) معتقد است که انجام‌دادن مطالعات بیشتر روی موضوعات مربوط به نوآوری‌های آموزش و نوآوری‌های مربوط به یادگیری در دوره پاندمی کرونا ضرورت دارد. یکی از فرصت‌های ایجادشده در دوره پاندمی کوید-۱۹، آموزش الکترونیک بوده است. با شیوع کرونا و محدودیت‌های مختلفی که برای برگزاری رویدادهای آموزشی ایجاد شد، بسیاری از مراکز آموزشی مرتبط با حوزه ورزش به سمت آموزش مجازی با تأکید بر آموزش الکترونیک روی آوردند. تا قبل از ظهور کرونا آموزش الکترونیک در دنیا به‌عنوان یک گزینه آموزشی مطرح بود، ولی واقعیت این است که نهادهای ورزشی هیچ‌گاه به این ظرفیت به‌عنوان یک اولویت توجه نداشتند. با شیوع ویروس کرونا مراکز آموزشی مربوط به ورزش ناچار شدند از این شیوه آموزش به‌عنوان بهترین و در دسترس‌ترین شیوه آموزش بهره ببرند. ترویج آموزش الکترونیک از دو جنبه اهمیت دارد: یکی مربوط به توسعه روش‌های نوین آموزشی است و دیگری تقویت زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری برای آموزش الکترونیک است. استفاده از آموزش‌های آنلاین در کنار شیوه‌های آموزشی آفلاین به‌منظور ادامه روند آموزش در بخش‌های مختلف ورزش به‌سرعت گسترش پیدا کرد. ترویج شیوه آموزش از راه دور و برگزاری کارگاه‌های آموزشی الکترونیک، جایگزین دوره‌های حضوری شد. شکل‌های مختلف مشاوره حضوری جای خود را به روش‌های مشاوره غیرحضوری دادند. تحمیل شیوه‌های جدید آموزش به عرصه ورزش باعث شد که مخاطبان و ذی‌نفعان حوزه آموزش در ورزش به‌دنبال تقویت مهارت‌های جدید هم برای یادگیری و هم آموزش الزامات آموزش الکترونیک متناسب با وضعیت موجود باشند. از جنبه زیرساخت‌ها، تجهیز شدن اماکن ورزشی به ابزار آموزش الکترونیک، تقویت اینترنت اشیا در اماکن ورزشی، تجهیز شدن مراکز آموزشی، مطرح شدن سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای آموزشی جدید از جمله نمودهای توسعه زیرساخت‌ها در عرصه‌های مختلف ورزش شده است. در نتیجه اقبال سریع به روش‌های آموزشی و یادگیری آنلاین، فرصت‌های منحصر به فرد برای بروز تجارب خلاقانه و نوآورانه افزایش پیدا کرده است و فرایند انتقال به فناوری دیجیتال آسان شده است (راتن، ۲۰۲۰)؛ بنابراین پرداختن به حوزه آموزش الکترونیک و ابعاد مختلف آن در دوره پاندمی کرونا می‌تواند به‌عنوان فرصتی مهم برای متولیان عرصه ورزش به‌طور ویژه مدنظر باشد. در حال حاضر، آموزش دروس عملی مربوط به رشته‌های علوم ورزشی در دانشگاه‌ها، مراکز فنی و حرفه‌ای و آموزشگاه‌ها یکی از چالش‌های اساسی در فرایند آموزش الکترونیک در عصر شیوع کروناست؛ بنابراین تمرکز بر جنبه آموزش و خلاقیت و نوآوری‌های آموزشی در راستای اثربخشی فرایند آموزش الکترونیک در دروس عملی می‌تواند به‌عنوان

یکی از محورهای پژوهشی مهم، در پژوهش‌های آینده بیشتر مدنظر قرار گیرد؛ البته باید توجه داشت که پاندمی کوید-۱۹ به‌رغم تمام چالش‌هایی که در این حوزه ایجاد کرده، باعث شده است که خلأهای موجود در حوزه آموزش الکترونیک خود را نشان دهد و راهبردهای گوناگون نیز برای مقابله با این خلأها به آزمون و خطا گذاشته شود که این امر به‌نوبه خود می‌تواند گامی روبه‌جلو در آموزش دروس عملی مربوط به علوم ورزشی تلقی شود.

ورزش مجازی: ورزش مجازی یکی دیگر از فرصت‌های پاندمی کوید-۱۹ برای حوزه ورزش معرفی شده است. شاید بتوان ورزش مجازی را یکی از مفاهیم حوزه ورزش دانست که به‌واسطه شیوع ویروس کرونا متولد و رایج شد. هم‌زمان با پاندمی کرونا، استفاده از برنامه‌های ورزش مجازی به‌عنوان یک گزینه مطلوب مطرح است که در مقایسه با ورزش سنتی هزینه‌های کمتری دارد (بلووت، رابینسون، ریلی، مک‌ایوان، پات‌استون و دوبون^۱، ۲۰۲۰). یافته‌های پژوهش بلووت و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که برنامه‌های ورزش مجازی دارای مزایایی روانی و جسمانی مشابه با ورزش‌های سنتی هستند؛ بنابراین پرداختن به ورزش‌های مجازی در وضعیت کنونی می‌تواند یک گزینه مطلوب برای جایگزینی باشد؛ زیرا تا قبل از شیوع ویروس کرونا، رویدادها و مسابقات ورزشی عمدتاً به‌صورت حضوری دنبال می‌شدند. با محدودشدن ورزش حضوری و افزایش مشکلات ناشی از برگزاری رویدادهای ورزشی به شکل حضوری و البته افزایش ساعاتی که افراد و خانواده‌ها در محیط خانه می‌گذرانند، گرایش به ورزش مجازی افزایش پیدا کرده است. ترویج ورزش مجازی هم در زمینه ورزش حرفه‌ای درخور توجه بوده است و هم در زمینه ورزش همگانی. برگزاری برخی از رویدادهای ورزشی حرفه‌ای همچون شطرنج، پیگیری تمرینات ورزشکاران حرفه‌ای توسط کادر پزشکی و فنی از طریق فضای مجازی، از مصادیق ترویج ورزش به شکل مجازی است. ترویج بازی‌های الکترونیک در فضای مجازی و توسعه این نوع بازی‌ها در آینده می‌تواند به گسترش گرایش به بازی‌های ورزشی الکترونیک کمک کند. در بعد ورزش همگانی، شرکت در دوره‌های تناسب اندام مجازی، استفاده از رسانه‌ها برای تمرین در خانه و استفاده از برنامه‌های تلوزیونی برای فعالیت ورزشی از جمله مواردی هستند که در دوره شیوع ویروس کرونا بیشتر از گذشته مدنظر مخاطبان قرار گرفته‌اند. ترویج شکل‌های نوین پیگیری و انجام‌دادن رویدادهای ورزشی می‌تواند فرصتی برای مدیران و متولیان ورزش ایجاد کند که با رویکردهای جدید از این ظرفیت‌های جدید برای توسعه بخش‌های مختلف ورزش حرفه‌ای و همگانی بهره ببرند. استفاده از رویکردها و راهبردهای ورزش مجازی می‌تواند یکی از

1. Blauwet, Robinson, Riley, MacEwan, Patstone & Dubon

ظرفیت‌های ایجادشده برای مدیریت کلاس‌های عملی تربیت‌بدنی در مراکز آموزشی تلقی شود. تأکید بر دنبال کردن دروس عملی به‌صورت ورزش مجازی با توجه به ماهیت آن‌ها و تلاش برای نهادینه کردن این سبک از ورزش کردن می‌تواند در اثربخشی بیشتر دروس عملی تربیت‌بدنی در دانشگاه‌ها، مدارس و دیگر مراکز آموزشی مرتبط با علوم ورزشی مؤثر باشد.

فرهنگ جدید: ظهور پاندمی کرونا بر سبک زندگی و نوع رفتارهای فردی و اجتماعی به‌شدت تأثیر گذاشته است. ورزش و نوع فعالیت‌های ورزشی نیز تحت‌تأثیر شیوع ویروس کرونا بوده است. ورزش و رویدادهای ورزشی معمولاً در محیط اجتماعی و گروهی دنبال می‌شوند و از آنجاکه شیوع ویروس کرونا به تعطیلی و محدودیت فعالیت‌های جمعی و گروهی منجر شده است، بدیهی است که در این میان ادامه وضعیت قبلی برای ورزشکاران و علاقه‌مندان به ورزش بسیار سخت و در بسیاری موارد غیرممکن شده است. تعطیلی باشگاه‌های ورزشی و مراکز تندرستی و دیگر اماکن مرتبط با ورزش، باعث برهم‌خوردن روال مرسوم فعالیت‌های بدنی بسیاری از گروه‌ها شده است (موتز و جرک، ۲۰۲۰). بروز محدودیت‌ها به ابداع شکل‌ها و شیوه‌های متفاوتی از ورزش منجر شده است. سبک رفتاری گروه‌های مختلف درگیر در ورزش برای سازگاری با محدودیت‌های جدید دچار تغییر می‌شود. «گرایش به ورزش‌های انفرادی» و «فرهنگ بازی و ورزش در خانه» از جمله جنبه‌های رفتاری خاص ناشی از شیوع ویروس کرونا هستند که برای فاصله‌گرفتن از خطرها و تهدیدهای دوره شیوع ویروس کرونا مدنظر قرار گرفته است. در حوزه ورزش فعالیت‌های تفریحی و فعالیت‌های جسمانی خارج از خانه به‌عنوان مهم‌ترین فعالیت‌هایی مورد توجه قرار می‌گیرند که می‌توانند موجب ثبات روانی و سلامت جسمانی شوند (کوپر^۱، ۲۰۲۰؛ تیچنه، وایت، جاستین، شو، روزنبوم و بنیه^۲، ۲۰۲۰)، اما در شرایط شیوع ویروس کرونا که سازمان بهداشت جهانی توصیه کرده است که افراد از فعالیت‌های خارج از خانه پرهیز کنند و برای کم‌کردن ارتباط با دیگران در خانه بمانند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۲۰)، متوسل شدن به این سبک‌های رفتاری در حوزه ورزش می‌تواند به نهادینه شدن سبک تازه‌ای از فرهنگ ورزش در جامعه منجر شود. گرایش به ورزش‌های انفرادی همچون پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری، کوه‌نوردی، اسکیت و نیز علاقه‌مندی به یادگیری ورزش‌های جدید با ماهیت انفرادی از جمله تغییراتی است که نشان از تغییر ذائقه افراد از ورزش‌های تیمی و گروهی به ورزش‌های انفرادی برای روبرویی با وضعیت جدید دارد. ورزش با خانواده، استفاده از محیط خانه برای ورزش، بازی با فرزندان، جنب‌وجوش فرزندان با بازی‌های جدید، خلاقیت در انجام دادن بازی‌های خانگی و احیای برخی بازی-

1. Cooper
2. Teychenne, White, Justin, Schuh, Rosenbaum & Bennie

های قدیمی در محیط خانه از دیگر شیوه‌های دنبال کردن ورزش و بازی هستند که افراد و خانواده‌ها برای سازگاری با وضعیت کنونی دنبال می‌کنند. ایجاد تغییر در نوع ورزش و بازی در درازمدت می‌تواند فرهنگ رفتاری خاصی را بر سبک ورزش و فعالیت‌های جسمانی افراد و خانواده‌ها ایجاد کند. این تغییر ذائقه در فرهنگ ورزش فردی و خانوادگی می‌تواند به‌عنوان فرصتی برای شکوفایی جنبه‌هایی جدید از ورزش و فعالیت‌های جسمانی محسوب شود و فرصتی برای تقویت سبک رفتاری جدید در ورزش باشد. در نتیجه شیوع ویروس کرونا برای محدود کردن روابط اجتماعی، انجام دادن کارها در خانه رواج چشمگیری داشته است (راتن، ۲۰۲۰) و این موضوع درباره ورزش و فعالیت‌های ورزشی نیز صدق می‌کند. با توجه به نگرانی‌ها و محدودیت‌هایی که برای انجام دادن فعالیت‌های ورزشی وجود دارد، تمرین در خانه یکی از گزینه‌های معدودی است که امکان ورزش کردن را در طول دوره شیوع ویروس کرونا فراهم می‌کند (راتن، ۲۰۲۰). یافته‌های پژوهش موتز و جرک (۲۰۲۰) نیز نشان داد که در دوره شیوع ویروس کرونا و تعطیلی مراکز و اماکن ورزشی، ورزش‌های سبک بیرون از خانه مانند پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و بازی با بچه‌ها افزایش یافته است. یافته‌های موتز و جرک (۲۰۲۰) همچنین نشان داد که ورزش‌های انفرادی در خانه مانند ژیمناستیک، یوگا و ایروبیک افزایش داشته است. بنابراین، پرداختن به ورزش‌های درون محیط خانه می‌تواند از اهمیت بسیار برخوردار باشد.

مسئولیت اجتماعی: با شیوع ویروس کرونا مصادیق متفاوتی از فعالیت‌های داوطلبانه و خیرخواهانه در راستای ایفای مسئولیت اجتماعی توسط افراد و نهادهای مختلف ظهور پیدا کردند. در حوزه ورزش نیز با توجه به محدودیت‌ها و چالش‌های ایجادشده، افراد و نهادها با ارائه و معرفی خدمات مختلف ورزشی، آموزشی و مشاوره‌ای تلاش کردند در راستای ایفای مسئولیت اجتماعی خود فعال‌تر عمل کنند. افزایش داوطلبان برای ارائه مشاوره‌های ورزشی با شیوه‌های مختلف غیرحضور، ظهور جنبش‌های داوطلبان مجازی برای ارائه خدمات متنوع ورزشی، تغذیه‌ای و آموزشی از جمله نمودهای افزایش فعالیت‌های داوطلبانه در دوره شیوع ویروس کرونا بودند. ترویج آموزش‌های رایگان، دسترسی به منابع علمی رایگان، دسترسی آزاد به وبسایت‌ها، ارائه خدمات ورزشی رایگان، شکل‌گیری انجمن‌ها برای کمک به آسیب‌دیدگان پاندمی کرونا در ورزش، بخشش اجاره‌بهای اماکن و کاهش اجاره‌بها در اماکن از جمله مصادیق فعالیت‌های خیرخواهانه در حوزه ورزش بودند که نشان‌دهنده فعال بودن ورزش در این عرصه و تلاش این حوزه برای ایفای نقش مسئولانه خود در قبال جامعه است. پررنگ شدن این نوع فعالیت‌ها در بدنه ورزش را می‌توان از جمله فرصت‌های کلیدی قلمداد کرد که با پاندمی ویروس کرونا می‌تواند درخور توجه باشد. فاصله‌گذاری اجتماعی بر جنبش‌های داوطلبی سنتی نیز تأثیری منفی داشته است (لاچانس، ۲۰۲۰)؛ به‌عنوان مثال، بیش از هشتاد هزار نفر قادر نخواهند بود نقش

خود را به‌عنوان داوطلب در المپیک تابستانهٔ توکیو ۲۰۲۰ ایفا کنند (کالوس^۱، ۲۰۲۰). لاجانس (۲۰۲۰) معتقد است که در وضعیت شیوع ویروس کرونا که افراد قادر به انجام دادن فعالیت‌های داوطلبانهٔ خود به‌صورت حضوری نیستند، این تهدید می‌تواند فرصتی برای جنبش‌های داوطلبی مجازی فراهم کند. با تثبیت شبکهٔ وب در جهان، داوطلبی مجازی نیز به‌عنوان نوع متفاوتی از داوطلبی سنتی ظهور پیدا کرده است (لیو^۲ و همکاران، ۲۰۱۶)، اما پاندمی کرونا فرصتی ایجاد کرد که این نوع داوطلبی به‌سرعت در فضای مجازی گسترش پیدا کند. سرعت‌گرفتن توسعهٔ فعالیت‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی (جنبش داوطلبی مجازی و فعالیت‌های خیرخواهانه) در حوزهٔ ورزش در دورهٔ پاندمی کرونا از فرصت‌های درخور توجه برای حوزهٔ ورزش محسوب می‌شود؛ بنابراین داشتن راهبردهای مؤثر برای بیشترین استفاده از این ظرفیت‌ها در حوزهٔ ورزش از اهمیت بسیار برخوردار است.

علم، فناوری و نوآوری: ظهور و شیوع ویروس کرونا حاوی یک پیام روشن برای دنیای علم بود. بیماری کوید-۱۹ استیصال علم نوین در برابر تهدیدهای موجود را آشکار کرد. جامعهٔ علمی در همهٔ سطوح و حوزه‌ها آمادگی مقابله با شیوع ویروس کرونا را پیش‌بینی نکرده بود و با پاندمی کرونا علوم مختلف دربارهٔ کمبودهای خود به خودآگاهی رسیدند. تلنگر ناشی از شیوع ویروس کرونا برای علوم مختلف باعث شد که علوم در داشته‌ها و توانمندی‌های خود بازنگری کنند. بدون تردید، بازنگری در توانمندی‌ها باعث شکوفایی و توسعهٔ علم در بخش‌های مختلف برای مواجهه با وضعیت جدید خواهد شد. علوم ورزشی نیز در برابر وضعیت ناشی از شیوع ویروس کرونا فرصت‌هایی برای رشد و پیشرفت در مقایسه با گذشته به دست آورده‌اند. این فرصت‌ها هم در بعد فرصت‌های علمی-پژوهشی و هم در بعد خلق فناوری‌های نوین درخور توجه و بررسی‌اند. یادگیری از تجربهٔ بحران، کاوش علمی در حل چالش‌ها، پژوهش‌های مرتبط با بحران، دستاوردهای علمی و پژوهشی، برگزاری وبینارها و مناظره‌های علمی از جمله فرصت‌های علمی-پژوهشی در حوزهٔ ورزش به شمار می‌روند. ارتقای فناوری در ورزش، خلاقیت در استفاده از اماکن، نوآوری در تولید کالا، خلاقیت در ارائهٔ خدمات، ارتقای ایمنی اماکن با تجهیزات جدید و ارتقای بهداشت اماکن با تجهیزات جدید از جمله فرصت‌های جدید از بعد خلق تجهیزات نوین در ورزش محسوب می‌شوند. توجه به این فرصت‌ها و تلاش برای بهره‌برداری حداکثری از این فرصت‌ها می‌تواند به ارتقای جایگاه ورزش از نظر علمی و فناورانه کمک کند و وضعیت را برای

---

1. Callos

2. Liu

بازگشت و بازیابی سریع‌تر ورزش به وضعیت عادی فراهم کند. رانیان^۱ (۲۰۰۶) معتقد است که با شروع بحران در عرصه‌های مختلف، پژوهش‌های متنوع نیز در آن حوزه‌ها افزایش پیدا می‌کنند و شاید به همین دلیل است که بحران‌ها باعث می‌شوند سازمان‌ها به شیوه‌های جدید تفکر روی آورند (راتن، دانا و رامادانی^۲، ۲۰۱۷). افزایش مطالعات مدیریتی در دوره بحران (رانیان، ۲۰۰۶) می‌تواند یکی از دلایل بهبود و تقویت نوآوری باشد. تقویت نوآوری در وضعیت بحران نیز می‌تواند ناشی از توسعه قابلیت‌ها و توانمندی‌ها باشد (پارکر و آمین^۳، ۲۰۱۸). در وضعیت شیوع ویروس کرونا، فناوری‌های مدیریت ورزشی باید در خط مقدم نوآوری قرار گیرند و در زمینه جدیدی برای پژوهش و توسعه در جامعه تلاش کنند (ماتارونا دوسانتوس، ۲۰۲۰). به‌منظور مدیریت بحران، جریانی مداوم از اطلاعات و دانش برای مبادله واقعیت‌های علمی بسیار ضروری است (دورن و همکاران^۴، ۲۰۱۹)؛ از این‌رو گسترش و توسعه علوم جدید و نوآوری در حوزه ورزش می‌تواند ابزاری برای مقابله با تهدیدهای کنونی باشد و درازمدت به ارتقای موقعیت ورزش در حوزه‌های مختلف کمک کند.

کارآفرینی نوین: بخش کارآفرینی و اشتغال یکی از بخش‌هایی است که به‌شدت تحت‌تأثیر پاندمی کوید-۱۹ قرار گرفته است. مشاغل سنتی در عصر کرونا به‌دلیل تغییر سبک رفتار و زندگی در جامعه با محدودیت‌های جدی مواجه شده‌اند. ترس و نگرانی مردم از حضور فیزیکی در بازارهای مختلف، محدودیت‌های قانونی در مراکز خرید و کاهش تمایل مردم برای خرید برخی اقلام که خطر زیادی برای انتقال ویروس دارند، باعث شده است که مشاغل مختلف با شیوع ویروس کرونا دچار مشکلاتی شوند. مشاغل مرتبط با ورزش هم از این قاعده مستثنا نبوده‌اند و شاید به‌دلیل ماهیت متفاوت بازارهای ورزشی، این چالش‌ها در حوزه ورزش جدی‌تر بوده است. با اینکه صنعت ورزش یکی از کارآفرین‌ترین بخش‌های اقتصاد را در دنیا نمایندگی می‌کند، ویروس کوید-۱۹ به‌صورت معناداری بر توانایی این صنعت در حفظ وضعیت رقابتی تأثیر گذاشته است (پارنل و همکاران، ۲۰۲۰). آموزش، تمرین، اجاره اماکن، تولید و فروش تجهیزات از جمله بازارهای ورزشی هستند که با تعطیلی و محدودیت تجمعات تا حدود زیادی مختل شده‌اند. با وجود این مشکلات، با ادامه پاندمی کوید-۱۹، ظهور و تولد بازارهای جدید در حوزه ورزش می‌تواند نویدبخش وقوع اتفاقاتی مثبت در حوزه کارآفرینی و اشتغال‌زایی در ورزش باشد. فرصت‌های کارآفرینی جدید در ورزش در وضعیت جدید از

1. Runyan
2. Ratten, Dana & Ramadani
3. Parker & Ameen
4. Doern

دو جنبه ابزار نوین کارآفرینی و محیط نوین کارآفرینی درخور توجه است. فروش اینترنتی، ایجاد باشگاه‌های مجازی، ظهور استارت‌آپ‌ها، تولید محتوای جدید، برنامه‌نویسی، تولید اپلیکیشن، فعالیت‌های مشاوره‌ای کارآفرینی، برنامه‌های پشتیبانی اینترنتی، بازاریابی اینترنتی، فروش اینترنتی و طراحی وب از جمله ابزارهای نوین کارآفرینی هستند که در ورزش با وجود شیوع ویروس کرونا به صورت رایج‌تری استفاده می‌شوند. استفاده از این ابزارها به کارآفرینان ورزشی این فرصت را می‌دهد که با دورزدن محدودیت‌ها، شیوه‌هایی جدید درآمدزایی را با محوریت ابزار نوین دنبال کنند. فضا و محیط نوین کارآفرینی نیز یکی دیگر از جنبه‌های کارآفرینی است که می‌تواند با ارائه فرصت‌های جدید، بخشی از شکاف‌های اشتغال و کارآفرینی را در بخش ورزش پوشش دهد. ظهور مشتریان جدید، ظهور فرصت‌های شغلی جدید، ایجاد تقاضاهای جدید، کاهش هزینه‌ها، خلاقیت در ایجاد بازار، نوآوری در ارائه خدمات به مشتریان، ظهور اشتغال خانوادگی، توسعه مشاغل خانگی، رسانه‌های اجتماعی و گردشگری مجازی از جمله فضاهای نوین کارآفرینی محسوب می‌شوند که می‌توانند فرصت‌های جدیدی را برای ورود به کارآفرینی در حوزه ورزش فراهم کنند. با توجه به اینکه بحران کوید-۱۹ بدون اطلاع و آگاهی قبلی ایجاد شد، بررسی شیوه‌های درگیرکردن بخش‌های مختلف اجتماع در فرایند کارآفرینی از اهمیت بسیاری برخوردار است (بک، جنوگان، ژوزفی، استیونسون و ویلیام، ۲۰۲۰). لونگ^۲ و همکاران (۲۰۲۰) معتقدند که شرایط ناشی از پاندمی کوید-۱۹ غیرمعمول است و این شرایط رفتارهای کارآفرینی منحصربه‌فردی را طلب می‌کند. کارآفرینی ورزشی در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته است (رژبی، رامادانی و راتن^۳، ۲۰۱۸)، اما پرداختن به چگونگی واکنش این حوزه به بحران پاندمی کرونا باید به صورت جدی مدنظر قرار گیرد. با توجه به ماهیت کوید-۱۹ و پیامدهای ادامه‌دار آن، انجام دادن مطالعات بیشتر در راستای بررسی رابطه بحران موجود با کارآفرینی و آموزش کارآفرینی در آینده بسیار ضروری است (راتن، ۲۰۲۰)؛ از این رو ورزش نیز به عنوان بخش مهمی از حوزه کارآفرینی باید نقش مطالعاتی خود را در حوزه کارآفرینی با بیشترین استفاده از فرصت‌های موجود ایفا کند.

این پژوهش در کنار آنچه برای افزودن به ادبیات پژوهش در حوزه ورزش و کوید-۱۹ دارد، محدودیت‌هایی نیز دارد. با توجه به نبودن حوزه پژوهشی، یکی از محدودیت‌های این پژوهش، نبود ادبیات غنی پژوهشی درباره موضوع مطالعه شده است. تعداد محدود نمونه پژوهش و انتخاب هدفمند

1. Bacq, Geoghegan, Josefy, Stevenson & Williams
2. Leung
3. Rexhepi, Ramadani & Ratten

نمونه نیز یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش محسوب می‌شود که تعمیم نتایج را با محدودیت‌هایی مواجه می‌کند.

با توجه به اینکه زمان زیادی از پاندمی ویروس کرونا در دنیا نگذشته است، پژوهش‌های درخور توجهی در رابطه با پیامدها، چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از این پاندمی در ادبیات پژوهشی داخل و خارج از کشور موجود نیست؛ بنابراین مطالعه جنبه‌های مختلف مرتبط با کوید-۱۹ در حوزه ورزش به‌عنوان یکی از بخش‌های تأثیرگذار اجتماع می‌تواند به روشن کردن ابعاد ناشناخته پاندمی کرونا در رابطه با حوزه ورزش کمک کند. پژوهش حاضر را می‌توان یکی از مطالعات معدودی دانست که تاکنون در حوزه ورزش در شرایط پاندمی کرونا انجام شده است. یافته‌های این پژوهش، موقعیت ورزش را در دوره پاندمی از زاویه‌ای متفاوت برجسته کرده است و در شرایطی که بخش‌های مختلف جامعه بر چالش‌ها و تهدیدهای پاندمی کرونا متمرکز شده‌اند، این پژوهش بر فرصت‌هایی درباره کرونا در ورزش تأکید کرده است.

با توجه به این واقعیت که در شرایط بحران، فرصت‌های درخور توجهی برای انجام دادن مطالعات علمی فراهم می‌شود (رانیان، ۲۰۰۶)، حوزه ورزش می‌تواند به شرایط پاندمی کوید-۱۹ به‌عنوان یک فرصت بنگرد و مطالعات گسترده‌ای را با توجه به بکربودن این حوزه پژوهشی، تعریف و دنبال کند. هریک از تم‌های استخراج‌شده از پژوهش حاضر می‌تواند به‌عنوان یک سوژه مناسب برای انجام دادن مطالعات گسترده‌تر و عمیق‌تر مدنظر پژوهشگران حوزه مدیریت ورزشی قرار گیرد. بدون تردید، انجام دادن پژوهش‌هایی با رویکرد کیفی در حوزه مسائل مرتبط با کرونا و ورزش می‌تواند فرصتی مطلوب برای مطالعه عمیق‌تر و غنی‌تر تهدیدها، چالش‌ها و فرصت‌ها فراروی ورزش در حوزه‌های مختلف فراهم کند.

تشکر و قدردانی

از کلیه کسانی که در تحقق این پژوهش ما را یاری رساندند قدردانی می‌نماییم.

References

1. Alon, I., Farrell, M., & Li, S. (2020). Regime type and COVID-19 response. *FIIB Business Review*, 9(3), 1-9.
2. Bacq, S., Geoghegan, W., Josefy, M., Stevenson, R., & Williams, T. (2020). The COVID-19 virtual idea blitz: Marshalling social entrepreneurship to rapidly respond to urgent grand challenges. *Business Horizons*, 63(6), 725-723.
3. Baggish, A., Drezner, J. A., Kim, J., Martinez, M., & Prutkin, J. M. (2020). Resurgence of sport in the wake of COVID-19: Cardiac considerations in competitive athletes. *Journal of Sports Med*, 54(19), 6-8.

4. Blauwet, C. A., Robinson, D., Riley, A., MacEwan, K., Patstone, M., & Dubon, M. E. (2020). Developing a virtual adaptive sports program in response to the COVID-19 pandemic. *PM & R: The Journal of Injury, Function, and Rehabilitation*, 13(2), 211-216.
5. Boyatzis, R. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Thousand Oaks: Sage Publications.
6. Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.
7. Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. London, UK: SAGE.
8. Callos, N. (2020). Volunteer at the Olympics: 2020 Tokyo Summer Olympic Games, 2022 Beijing Winter Olympic Games and beyond. *Volunteer Forever*. Available at: https://www.volunteerforever.com/article_post/volunteer-at-the-olympics-2020-tokyo-summer-olympic-games-2022-beijing-winter-olympic-games-and-beyond/ (Accessed 25 January 2020).
9. Chakraborty, I., & Maity, P. (2020). COVID-19 outbreak: Migration, effects on society, global environment and prevention. *Science of the Total Environment*, 728, 1-7.
10. Cooper, S. L. (2020). Promoting physical activity for mental well-being. *ACSM's Health Fit*, 24(3), 12-16.
11. Cortez, R. M., & Johnston, W. J. (2020). The Coronavirus crisis in B2B settings: Crisis uniqueness and managerial implications based on social exchange theory. *Industrial Marketing Management*, 88, 125-135.
12. DeVaney, J., Shimshon, G., Rascoff, M., & Maggioncalda, J. (2020). How can universities adapt during covid-19? Available at: www.timeshighereducation.com/sites/default/files/how-can-universities-adapt-covid19-whitepaper.pdf (Accessed 5 May 2020).
13. Doern, R., Williams, N., & Vorley, T. (2019). Special issue on entrepreneurship and crises: business as usual? An introduction and review of the literature. *Entrepreneurship and Regional Development*, 31(5-6), 400-412.
14. Drewes, M., Daumann, F., & Follert, F. (2020). Exploring the sports economic impact of COVID-19 on professional soccer. *Soccer & Society*, 3, 1-13.
15. Evans, A. B., Blackwell, J., Dolan, P., Fahlén, J., Hoekman, R., Lenneis, V., ..., & Wilcock, L. (2020). Sport in the face of the COVID-19 pandemic: Towards an agenda for research in the sociology of sport. *European Journal for Sport and Society*, 17(2), 85-95.
16. Ferreira, J.J., Fayolle, A., Ratten, V., & Raposo, M. (Eds). (2018). *Entrepreneurial Universities*. UK: Edward Elgar Publishing.
17. Lachance, E. L. (2020). COVID-19 and its impact on volunteering: Moving towards virtual volunteering. *Leisure Sciences*, 43(1-2), 1-7.
18. Leung, T., Sharma, P., Adithyangkul, P., & Hosie, P. (2020). Gender equity and public health outcomes: The covid-19 experience. *Journal of Business Research*, 116, 193-198.

19. Liu, H. K., Harrison, Y. D., Lai, J. J. K., Chikoto, G. L., & Jones-Lungo, K. (2016). Online and virtual volunteering. In D. H. Horton, R. A. Stebbins, & J. Grotz (Eds.), *Palgrave handbook of volunteering, civic participation, and nonprofit associations* (pp. 290-310). New York, NY: Palgrave Macmillan.
20. Mataruna-Dos-Santos, L. J. (2020). Innovating in sport management: The impact of COVID-19 on technological advancements in the sports industry. *Information Technology innovations in Economics, Finance, Accounting, and Law*, 1(7), 1-1.
21. Mutz, M., & Gerke, M. (2020). Sport and exercise in times of self-quarantine: How Germans changed their behaviour at the beginning of the Covid-19 pandemic. *International Review for the Sociology of Sport*, 56(3), 305-316.
22. Nicola, M., Alsafi, Z., Sohrabi, C., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Iosifidis, C., ..., & Agha, R. (2020). The socio-economic implications of the coronavirus pandemic (COVID-19): A review. *International Journal of Surgery*, 78, 185-193.
23. Parker, H., & Ameen, K. (2018). The role of resilience capabilities in shaping how firms respond to disruption. *Journal of Business Research*, 88, 535-541.
24. Parnell, D., Widdop, P., Bond, A., & Wilson, R. (2020). COVID-19, networks and sport. *Managing Sport and Leisure*. Advance online publication, 1-7. DOI: 10.1080/23750472.2020.1750100
25. Ratten, V. (2020a). Coronavirus (Covid-19) and the entrepreneurship education community. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 14(5), 753-764.
26. Ratten, V. (2020b). Coronavirus disease (COVID-19) and sport entrepreneurship. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 26(6), 1-9.
27. Ratten, V., Dana, L. P., & Ramadani, V. (2017). Internationalisation of family business groups in transition economies. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 30(4), 509-525.
28. Rexhepi, G., Ramadani, V., & Ratten, V. (2018). TQM techniques as an innovative approach in sport organizations management: Toward a conceptual framework. *International Journal of Business and Globalisation*, 20(1), 18-30.
29. Runyan, R. (2006). Small business in the face of crisis: Identifying barriers to recovery from a natural disaster. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 14(1), 12-26.
30. Teychenne, M., White, R. L., Justin, R., Schuh, F. B., Rosenbaum, S., & Bennie, J. A. (2020). Do we need physical activity guidelines for mental health: What does the evidence tell us? *Mental Health and Physical Activity*, 18, 100315.
31. World Health Organization. (2020). Coronavirus Disease (COVID-19) Advice for the Public. Available at: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public> (Accessed 4 April 2020).

استناد به مقاله

جابری، اکبر؛ و مظلومی سویینی، فرزانه. (۱۴۰۰). شناسایی فرصت‌های ناشی از پاندمی کوید-۱۹ در حوزه ورزش. یک تحلیل تماتیک. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۳(۶۸)، ۱۷۱-۱۹۶. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2021.9570.3227

Jaberi, A., & Mazloomi Soveini, F. (2021). Identifying the Opportunities Arising from the COVID-19 Pandemic in Sport context: A Thematic Analysis. *Sport Management Studies*, 13(68), 171-196. (in Persian). DOI: 10.22089/smrj.2021.9570.3227

